

- Ulykken er sket. Det værste er sket. Det bedste, man kan gøre, er at være der.

At tage livtag med det værste

Ulla Thorbjørn Hansen vil lære andre at blive bedre til at gå med dødsbud.

Af Charlotte Rørth og Henrik Bo (foto)
charlotte.roerth@nordjyske.dk

Enhver kan komme ud for det. Selv hende. Selv hun kunne være en af dem, der skulle åbne sin dør og se et par politifolk og måske også en præst eller en militær leder stå der og bede om at komme ind for at fortælle det allerværste, et menneske kan fortælle.

- Min far fik hjertestop 4. juni 2016. Jeg fik besked 5. juni efter to gudstjenester med seks dåbsbørn i Roskilde Domkirke, og jeg havde været til eksamen 2. juni og forsvaret min opgave om "Den svære samtale - at give og modtage dødsbudskaber". På min telefon kom en besked fra min søster: Ring til mig, når du har talt med mor, stod der. Jeg ringede og spurgte straks: Er han død? Ikke helt,

svarede min mor. Som gammel sygeplejerske havde hun givet far hjertemassage i syv minutter, indtil ambulancen kom. Gudslov var de hos min moster i Bellinge tæt på Odense Universitetshospital, hvor min far blev kølet ned og lagt i respirator.

Ulla Thorbjørn Hansen, 52 år, sidder rank og rolig og fortæller.

Stemmen knitrer en anelse. Det er hendes forældre, hun taler om. De lever begge. Er over 80 år, bor i Hørsholm, har boet mange steder med hende og hendes storebror og lillesøster. Også i Gug, hvorfra hun i tre år cyklede hen til Aalborghus Gymnasium for at blive student i 1984.

- Det var her, jeg fandt ud af, at jeg ville være præst, siger hun og peger hun over på bakken i det sydlige Aalborg.

- Men jeg anede ikke, at jeg ville blive

dødsbud. Eller ende på forsiden af aviserne.

Men hvem er hun, Ulla Thorbjørn Hansen, som netop har netop udgivet bogen "Dødsbud" - en vejledning til politifolk og andre, der skal tage ude til de nærmeste pårørende, når et menneske er fundet død alene, er blevet myrdet, er død i en ulykke eller har taget sit eget liv.

Både Ekstra Bladet og BT satte forleden billeder af hende på forsiden og bragte uddrag af hendes bog.

Hun var overvældet over interessen. Og lidt ked af at blive citeret for noget, hun ikke havde sagt om blandt andet at være "enormt stresset".

- Det har jeg ikke sagt. Jeg taler slet ikke sådan, siger hun, og kommentaren kan lyde selvoptaget og nærtagende, men kun, hvis man ikke hører helt efter.

For hun ser ikke sig selv som den, der er i centrum, hverken i bogen eller i de to avisers artikler eller nu.

Hun er på arbejde. Det er dem, der har mistet, hun skal koncentrere sig om. Og de kolleger, der er dødsbud som hende selv. Derfor skal ordene om mødet mellem de mennesker, det handler om, være de rette. Og det er ikke møder, der handler om at være stresset.

Det handler om det værste.

Om død.

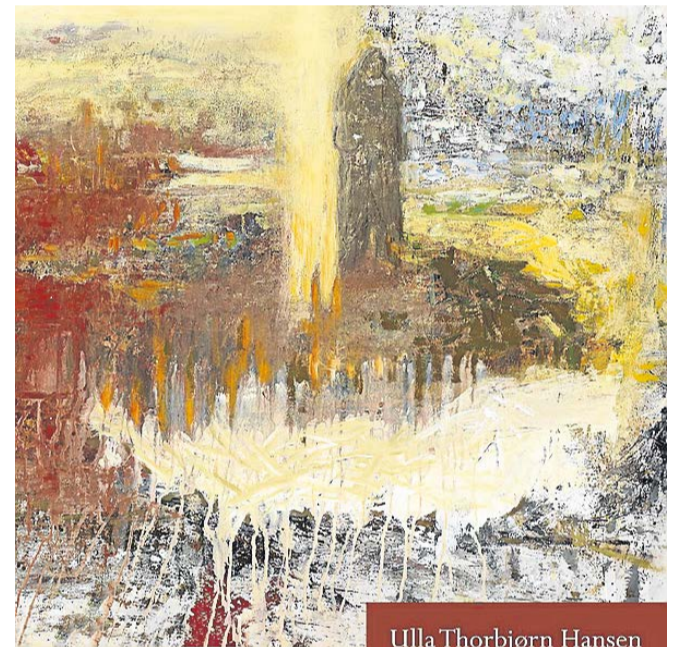
Om pludselig at miste en, man elsker.

Og om at være den, der skal fortælle det. Hvert år bliver politiet alarmeret hen ved 10.000 gange og skal gå med dødsbud til mange hundrede familier. Ingen ved, hvor mange.

I Danmark er det to vagthavende politi-

» Man skal være opsøgende. Ikke bare sige, at den efterladte kan ringe. Nej. Man kan ikke bare lige ringe. Det har man ikke overskud til. Ring på. Lav lasagne. Hent børn. Slå græsset. Tal om den døde. Tag den døde med i det liv, der leves nu

Ulla Thorbjørn Hansen

Dødsbud

Om underretninger ved pludselige dødsfald

Eksistensen

Maja Lisa Engelhardt har malet forsiden til "Dødsbud - om underretninger ved pludselige dødsfald", der netop er udkommet på forlaget Eksistensen.

folk, der tager ud, når civile dør. Er det en soldat, tager to militærfolk også en præst med.

Det hverv har Ulla Thorbjørn Hansen haft i mange år. I dag er hun provst i Slagelse.

I 2016 tog hun en såkaldt fleksibel master i sjælesorg, ledelse og krisehåndtering i 2016 efter at have været præst siden 1996 og feltpræst, beredskabspræst og politikontaktpæst med mere fra 1999.

Som provst skal hun i krigstid være præst for sine 36 præster og 41 sogne. Derfor er hun ikke feltpræst længere, men ledende beredskabspræst for Region Sjælland og Folkekirkens nationale beredskab ved større ulykker og katastrofer. Hun har talt med sørgende familier, med nedbrudte budbringere, med mennesker, der vil hinanden det godt, når det værste sker.

- Vi mødes derinde, hvor livet bløder. Nogle af os skal blive stående der og hjælpe.

Mange kan gøre mere, mener hun. Måske er det svært. Men det er ingen undskyldning, lader hun forstå og bliver en anelse hårdere i tonen. Der et arbejde, der skal gøres, når nogen har mistet, og det arbejde må alle vi andre gøre.

- De professionelle kan blive dygtigere. Lære af hinanden. Der er til dem, jeg har skrevet bogen. Alle andre kan også gøre mere. Man skal være opsøgende. Ikke bare sige, at den efterladte kan ringe. Nej. Man kan ikke bare lige ringe. Det har man ikke overskud til. Ring på. Lav lasagne. Hent børn. Slå græsset. Tal om den døde. Tag den døde med i det liv, der leves nu.

Men man skal huske på, at man ikke kan vide, hvordan den anden har det, understre-

ger hun.

- Derfor må man byde ind og være klar til at gøre noget andet, end man lige havde tænkt. Man må være ydmyg.

Det kan være en svær opgave, ved hun. Også fra sig selv. Hun har været en af dem, der havde svar på alt også på andres vegne og "nok så en del i sort og hvidt". Men hun er "blevet ældre". Hun har været inde, hvor livet bløder. Hun ved det, Ulla Thorbjørn Hansen.

- Min veninde, der havde fået kræft og senere døde, fortalte mig på et tidspunkt, at hun var bange for, at hun skulle dø, fordi hun ikke havde bedt nok. Der var nogle kristne, der havde sagt til hende, at det nok hang sådan sammen. Andre får på andre måder at vide, at de selv er herre over deres liv. Det er vi ikke. Det må vi leve med. Vi må

... fortsættes næste side ...

- De professionelle kan blive dygtigere. Lære af hinanden. Der er til dem, jeg har skrevet bogen.

stå undrende og være der for hinanden. Bære med på hinandens liv, også når livet gør ondt. Det er det, vi skal.

Derfor er hun "glad for opmærksomheden" om bogen.

- Det er vigtigt, at vi alle sammen kan tale mere åbent om at dø og om sorg. Ikke kun vi, der arbejder med det og dem, der oplever det direkte. Dels kan alle komme ud for det, dels kommer mange tusinde ud for det hvert år, og de har brug for, at andre ikke går over på den anden side af gaden, men taler til dem.

Selv om det at komme med dødsbud kan

synes at være et af verdens mest barske job, er det for hende "meningsfyldt", og det hører med til det at være feltpræst".

- Jeg blev opfordret at blive feltpræst i 1998. Og sagde ja. Sådan er det med mig. Hvis der er en opgave, andre beder mig løse, gør jeg det.

Hun havde end ikke haft kontakt til militæret inden, men befandt sig med det samme godt i uniformen, husker hun og ser træk tilbage til den aktive og disciplinerede pige, hun var. Hun passede sin skole, da hun blev dansk mester i rygcrawl, og sukker lidt over bakken op til Gug, nu hun genser den.

- Jeg cyklede bare. Det regnede jeg ikke for noget. Det var alligevel noget af en bakke, kommenterer hun, der kom til Aalborg året efter medaljen og direkte ind i Aalborg Svømmeklub.

- Det var anderledes end de andre gange, vi var flyttet. Denne gang kom jeg med en position, som var vigtig for holdet, og jeg fik et netværk med det samme. Normalt skulle jeg bygge det hele op fra bunden.

Familien flyttede flere gange. Fra Birkerød til Gl. Holte, da hun var fem år, videre til Slagelse som 10-årig og så Aalborg efter sin konfirmation. Og derfra videre ud og rundt i

verden.

- Efter gymnasiet fik jeg arbejde på Aalborg Bibliotek og undersøgte dér, hvordan man blev præst. Ingen i min familie var det, så det lå ikke lige for. Desuden var jeg matematisk student, så jeg manglede mange af sprogfagene. Men hjemme havde vi sunget aftensang og bedt aftenbøn og fået læst bibelhistorier højt, så jeg har aldrig været i tvivl om, at Gud er til.

Stemmemøringen er kraftfuld som et svømmetag. Ordene baner vej. Tillidsfuldt læner hun sig bagud i vandet og drøner fremad.

- Jeg er meget praktisk indrettet, og jeg

Blå bog

Ulla Thorbjørn Hansen.

Provst, Slagelse, og forfatter til "Dødsbud - om underretninger ved pludselige dødsfald".

Født 1966.

Opvokset i Nordsjælland, Slagelse og Gug ved Aalborg.

Datter af sygeplejerske Connie, født Plesner (1934), og eksportchef med mere Per Thorbjørn Hansen, (1931).

Begge er pensionerede og bor nu i Hørsholm.

Lillesøster til Knud, (1963), alkoholismebehandler, og storesøster til Lone, (1967) lærer.

1978 Nordisk mester i rygcrawl.

1984 Student, Aalborghus Gymnasium.

1996 Cand. theol., Københavns Universitet.

1996 Sognepræst, Frederiksborg Slotskirke.

1997 Sognepræst, Birkerød.

1999-2017 Feltpræst, blandt andet udsendt til Kosovo og Afghanistan.

2010-2017 Politikontaktpræst.

2010- Ledende beredskabspræst, Region Sjælland.

1998-2008 Sognepræst, Glostrup.

2008-2017 Sognepræst, Roskilde Domkirke.

2016 Dansk langbane mester i rygcrawl som master. Igen.

2016 Master i Sjælesorg, ledelse og krisehåndtering.

2017 - Sognepræst, Sct. Peders og Havrebjerg Pastorat og provst, Slagelse.

Fraskilt, nu kæreste med sognepræst Søren Fahnøe, Ringsted.

Bor i Slagelse.

syntes, at teologi var meget stort og først og fremmest tog frygteligt lang tid.

Hun havde ellers været ”så tilpas” hos sin ”veninde, Ida, hvor de bad bordbøn”, og var ”aktiv kristen” i gymnasieårene.

- Det krævede alligevel lidt mod, men vi var en god gruppe på tværs af de kristne kirker, der holdt sammen. Agape, kaldte vi os og gik i kirke hos hinanden om søndagen. Tit tænkte jeg under prædikenen, at det kunne jeg gøre bedre ...

Selvilliden lå der. De klare holdninger ligger så. Men beslutninger med stort b kræver mere end det.

Hun overvejede lærerstudiet, men blev bankelev i København, fik et værelse hos nogle venner i et kristent kollektiv. Fem år efter havde hun ejerlejlighed i Valby, ro på, sikker fremtid, men når hun talte kassen op nede i bankens kælder på Hellerupvej, endte hun ind imellem med at have dybe samtaler med de andre, uanset hvem der var med hende dernede.

- Alligevel søgte jeg ind på idræt.

Hun mærkede sit ønske om at komme videre, men lyttede ikke til det kald, hun set i bakspejlet anede allerede dengang.

- Jeg kom ikke ind på idræt, men året efter søgte jeg ind på teologi.

Hun fik vikariater i Frederiksborg Slotskirke og Birkerød, inden hun i 1998 kom til Glostrup, hvor hun var i 10 år.

- Et af de første år havde jeg 70 begravelser og bisættelser, husker hun.

I jobbet var der brug for hende. I den grad. Brug for hendes tanker om Gud og hendes praktiske tilgang og evne til bare at stå der og ikke lade stå til, men stå til rådighed.

- Ulykken er sket. Det værste er sket. Det bedste, man kan gøre, er at være der.

Hun ved ikke, om hun vil sige, at hun er god til det, men man kan se, at hun traf valget om at blive ved at være en af dem, der bare er der. Ikke alene som sognepræst, men som felt- og beredskabspræst, hvor man også skal rumme døden, især den pludselige.

Hun tog imod kister i 2002, tog med til Kosovo i 2004, Afghanistan i 2010 og 2012. I 2010 var hun for første gang ude med dødsbud.

Det er hendes arbejde at gå med alarmtelefonen. Den, der er en konstant påmindelse om, at der er brug for hende i verden.

- Det er ikke, fordi jeg ikke ville det, men nej, jeg har ingen børn, siger hun, så man kan høre, at det gør ondt, men mere om sig selv vil hun ikke fortælle, hun beholder uniformen på.

Man må udefra konkludere, at den påmindelse, forældre får, qua deres børn, om at

holde sig i live og ved godt mod, må hun søge et andet sted.

Spørger man til hendes drivkraft, inddrager hun sine forældre, som har lært hende ”ikke at give op uden videre, men blive ved med at passe sit arbejde og gøre det, man er god til”. Og hun citerer fra Knud Rasmussens varde i Hundested: ”Følelsen af kald fører gennem alle genvordigheder”, og når til Gud.

- Jeg har en oplevelse af, at Gud vil, at jeg skal leve og handle. Ind imellem synes jeg, at jeg mærker, at jeg er ved at nå en alder, hvor jeg skal være mere Maria og sidde stille og lytte end rende rundt og gøre noget som Martha, funderer hun med et velkendt skisma fra mange kvinders liv genfortalt i bibelen og taler videre om, hvorfor hendes bog om at gå dødsbud er vigtig.

- Man ved aldrig, hvem der lukker op. En teenager? Gammel nok? Er det et barn, der er alene, må vi vente, til en voksen kommer.

Nogle kan skælde ud på Gud. Hvordan kunne han lade det ske? Der kan råbes og skrives. Andre kan blive helt tyste.

- Vi har ikke karma-lære i kristendommen. Man gør sig ikke fortjent til at leve eller til at dø. Der er ingen retfærdighed, konstaterer hun kort.

Andre tror ikke på Gud og har ikke tænkt over det evige liv, før det ringer på døren.

- Jeg kan ikke forklare håbet. Men jeg kan med mit nærvær og min tilstedeværelse vise dem, at jeg er der for dem, forklarer Ulla Thorbjørn Hansen, der altid havde feltpræsteuniformen med kors på skulderen på, når hun var ude på dødsbud i forsvaret. Når der lukkes op, skal de kunne se, at hun er præst. Hvis hun skulle blive kaldt ud på dødsbud med politiet i dag, vil hun tage den blå beredskabsskjorte på.

- Mennesker har tillid til præster. De ved, at vi er vant til at tale om død og er professionelle. De ved også, at vi allerede har fået vores løn, så de ikke får en regning. Og de ved, at vi ikke behøver missionere eller bede om bidrag til en frivillig organisation. Det er det særligt stærke ved den danske folkekirke. De ved også, at vi ikke siger noget videre. Vi har den udvidede tavshedspligt. Alt dette ved folk, uanset tro. Så de stoler på os.

I Norge kommer præsten ud med dødsbud alene. I Danmark har de to politifolk nogle gange en præst med.

Hun så gerne, at det blev mere udbredt ved pludselige dødsfald, for eksempel ved trafikuheld og selvmord.

- I militæret tager to ud sammen med en præst. Det er bedre for de pårørende og for budbringerne, at det ikke er den samme, der giver budskabet, og som skal trøste. Der vil også ofte være flere, der skal have omsorg. Og så er der de mange beslutninger, som de måske har brug for lidt hjælp til. Det ville være godt, om man kunne sige som i militæret, at man kommer igen i morgen, foreslår Ulla Thorbjørn Hansen.

Ulla Thorbjørn Hansen bar svømmenålen i guld som smykke, da hun gik 1. g på Aalborg-hus Gymnasium. Det blev væk under en skitur.

Dansk politi alene om dødsbud

Forsvaret sender altid præst med, men der er ingen planer om at gøre det ved civile dødsfald

Af Charlotte Rørth

charlotte.roerth@nordjyske.dk

Danmark er det fast praksis, at to vagthavende politibetjente går ud med dødsbud, hvorimod det danske forsvar altid sender to ansatte og en feltpræst.

Provst Ulla Thorbjørn Hansen, erfaren felt- og sognepræst og forfatter til ”Dødsbud” foreslår, at politiet på samme måde i flere tilfælde medbringer en præst, når de går dødsbud. Ikke for at give budskabet, men være den, der står ved siden af til rådighed for følelser og afmagt.

Det støtter hendes kollega i Nørre Uttrup, sogne- og feltpræst, Henrik Busk Rasmussen.

- Det er ikke til at sige, hvad der er det helt rigtige, men jeg ser, at præster, udover at være til trøst, også er gode til at bygge bro til det netværk, som de efterladte har, siger han.

Nordjyllands Politi har dog ikke planer om at ændre praksis.

- Selve underretningen har vi gode erfaringer med at tage os af. Det bliver aldrig rutine, men vi er trænede i det, siger politiinspektør Ole Kristensen.

- Og vi vurderer i hver enkelt sag, hvem vi for eksempel vil hjælpe med at ringe til, om det er en præst, den sociale døgnvagt eller andre, så de pårørende får hjælp, uddyber han.

Siden 2010 har politiet haft mulighed for at tilkalde en politikontaktpræst i særlige tilfælde.

Ingen ved, hvor tit de rykker ud, da der ringes efter dem lokalt.

I Nordjyllands politikreds sker det typisk kun ved større ulykker eller katastrofer, som involverer mange personer eller et større dyrehold.

Heller ikke fra centralt hold kommer der råd om, at kredse skal ændre praksis, ligesom også biskopperne støtter den nuværende ordning, som de evaluerede for et par år siden.

I en fælles udtalelse 11. januar 2016 ”anerkender” de ”politiets dygtighed i varetagelse af opgaven.”

I Norge har de netop vedtaget at fortsætte med, at det alene er en præst, der går dødsbud.

Den har været til forhandling, fordi det kræver mange arbejdstimer, som præsterne vil have synliggjort. Det skal nu undersøges. Et skøn lyder på 50 præsteårsværk.

Cirka 10.000 gange om året indberettes et dødsfald til politiet. Det sker, når menneske dør alene eller dør pludseligt. Da skal politiet give pårørende besked.

Hvor mange arbejdstimer, det danske politi bruger, er ikke opgjort, men landet over går politibetjente ud dødsbud hver dag.

Alene i Nordjylland går politiet dødsbud mere end en gang om ugen.

- Det er en del af beredskabet. En del af vores arbejde, som vi tager på os, fastslår politiinspektør Ole Kristensen.

» Det er ikke til at sige, hvad der er det helt rigtige, men jeg ser, at præster udover at være til trøst, også er gode til at bygge bro til det netværk, de efterlodte.

HENRIK BUSK RASMUSSEN, sogne- og feltpræst, Nørre Uttrup,